

COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN MESTSTOFFENWET **Jaarverslag 2007**

Gerard Velthof, WOT Wageningen

1. Inleiding

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) is op verzoek van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in het najaar van 2003 ingesteld. De taak van de CDM is om het ministerie van LNV te adviseren over de onderbouwing van de Meststoffenwet. Gelet op de taak ressorteert de CDM onder de unit Wettelijke Onderzoekstaken (WOT) Natuur & Milieu van Wageningen-UR.

De adviezen van de CDM dienen de basis te zijn voor de inhoudelijke onderbouwing van het beleid. De samenstelling, kwaliteit en werkwijze van de CDM moet er borg voor staan dat de inhoudelijke onderbouwing, van dat deel van het mestbeleid waarover de CDM heeft geadviseerd, niet ter discussie wordt gesteld. Dit vereist dat de CDM transparant werkt, onafhankelijk en breed van samenstelling is en wetenschappelijk gezaghebbend is.

2. De samenstelling van de CDM

De CDM is een wetenschappelijke commissie met vertegenwoordigers uit de expertisevelden plantaardige en dierlijke productiesystemen, nutriëntenmanagement, economie en milieu. De CDM heeft vijf leden, een secretaris en twee adviseurs (zie box Samenstelling Commissie).

Samenstelling van de Commissie	
Leden:	
Dierlijke productiesystemen	Prof.dr.ir. S. Tamminga Wageningen Universiteit
Plantaardige productiesystemen	Prof.dr.ir. P. Struik Wageningen Universiteit
Milieueconomie	Prof.dr. H. Verbruggen Vrije Universiteit Amsterdam
Maatschappelijk verantwoord ondernemen	Prof.dr. J. Wempe Nyenrode Business Universiteit
Bodem en bemesting	Prof.dr.ir. O.Oenema (tevens voorzitter) Wageningen Universiteit
Secretaris	Dr.ir. G.L. Velthof WOT Natuur en Milieu, Wageningen
Adviseurs	
MNP-RIVM:	Dr.ir. H. van Grinsven Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven
Ministerie LNV	Ir. M.J.C. de Bode Directie Kennis, Ministerie LNV, Ede

3. De coördinatiegroep

De coördinatie van de werkzaamheden en de afstemming met het ministerie van LNV wordt uitgevoerd door de coördinatiegroep. De coördinatiegroep wordt gevormd door voorzitter, secretaris en de LNV-beleidsadviseur.

De coördinatiegroep is in 2007 ongeveer één keer per maand bij elkaar geweest. Op de maandelijksse bijeenkomsten is de voortgang van lopende activiteiten (inclusief die van de werkgroepen) besproken, alsmede de planning. De coördinatiegroep heeft de begroting van de CDM en haar werkgroepen gemaakt en bewaakt de financiële uitputting.

In maart en oktober 2007 is er overleg geweest tussen de coördinatiegroep en Directie Landbouw. Er is afgesproken dat bij het halfjaarlijkse overleg tussen coördinatiegroep en Directie Landbouw ook de ambtenaren aanwezig zijn die de afzonderlijke studies begeleiden.

De secretaris van de CDM heeft op 5 december 2007 deelgenomen aan het rondetafelgesprek met Tweede Kamer leden over de Evaluatie Meststoffenwet 2007.

4. Werkgroepen van de CDM

Onderbouwing Gebruiksnormen

Samenstelling: J.J. Schröder (PRI, voorzitter), D. Fraters (RIVM), Willems (MNP), W. van Dijk (PPO), J.C Middelkoop (ASG), G.L. Velthof (WOT Natuur en Milieu, secretaris)

Activiteiten:

- Plan van Aanpak derogatie
- Plan van Aanpak gebruiksnormen akkerbouw en vollegrondsgroenten;
- Plan van Aanpak duinzand en löss
- Gebruiksnormen akkerbouw en vollegrondsgroenten
- Uitspoelingsfracties duinzand en löss
- Naijling mineralisatie in landbouwgronden
- Wetenschappelijke onderbouwing derogatie
- Derogatie rapportage aan de Europese Commissie

Producten

Advies aan LNV (4 januari 2007): Referentiemonitor onderbouwing derogatie;

Advies aan LNV (18 juli 2007) Plan van Aanpak gebruiksnormen akkerbouw en vollegrondsgroenten

Advies aan LNV (26 juli 2007) Plan van Aanpak duinzand en löss;

Advies aan LNV (1 oktober 2007) Plan van Aanpak Derogatie

Advies aan LNV (10 december 2007) Uitspoelingsfracties duinzand en löss

Advies aan LNV (10 december 2007) Gebruiksnormen akker- en tuinbouwgewassen

Dijk W. van & J.J. Schröder (2007) Adviezen voor stikstofgebruiksnormen voor akker- en tuinbouwgewassen op zand- en lössgrond bij verschillende uitgangspunten. AGV PPO nr. 371, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V., Lelystad.

Fraters, B., L.J.M. Boumans, T.C. van Leeuwen, & J.W. Reijs (2007) De uitspoeling van het stikstofoverschot naar grond- en oppervlaktewater op landbouwbedrijven. RIVM Rapport 680716002/2007, RIVM, Bilhoven.

Fraters B, Leeuwen TC van, Reijs J, Boumans LJM, Aarts HFM, Daatselaar GHG, Doornwaard GJ, Hoop DW, Schroder JJ, Velthof GL, Zwart MH (2007) Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie. Beschrijving van de meetnetopzet voor de periode 2006-2009 en de inhoud van de rapportages vanaf 2008. RIVM rapport 680717001, 53 p.

Schröder, J.J., H.F.M. Aarts, J.C. van Middelkoop, R.L.M. Schils, G.L. Velthof, B. Fraters, & W.J. Willems (2007) Permissible manure and fertilizer use in dairy farming systems on sandy soils in The Netherlands to comply with the Nitrates Directive target. European Journal of Agronomy 27, 102–114.

Schröder, J.J., G.L. Velthof, J.R. van der Schoot & W. van Dijk (2007) Effect van nalevering op het stikstofoverschot van akker- en tuinbouwbedrijven en van Melkveebedrijven Nota 492 Plant Research International, Wageningen.

Velthof G.L. & B. Fraters, 2007. Nitraatuitspoeling in duinzand en lössgrond. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 54. 36 blz.

Monitoring Mestmarkt

Samenstelling: P. Groot-Koerkamp (voorzitter), M. de Bode (DK-LNV), H.H. Luesink (LEI), H. Verkerk (CUMELA), A. Bosma eo H. Mulder (LNV-Dienst Regelingen), O. Oenema (WOT Natuur en Milieu, secretaris)

Activiteiten

- Monitoring mestmarkt 2006
- Monitoring mestmarkt 2007
- Verkenning mestmarkt 2009-2015

Producten

Velthof G.L.& O. Oenema, 2007. Zoeken naar evenwicht op mestmarkt. Agrarisch Dagblad 5-12-2007, p. 14.

Actualisatie bemestingsadviezen

Samenstelling: H.F.M. ten Berge (PRI, voorzitter), J. Vos (WU), R.L.M. Schils (ASG), G.L. Velthof (WOT Natuur en Milieu, secretaris)

Activiteiten

- Beoordeling bemestingsadvies vruchtbomen
- Beoordeling bemestingsadvies zomertarwe

Producten

Advies aan LNV (22 januari 2007): Aanpassing N-bemestingsadvies zomertarwe
Advies aan LNV (12 februari 2007): Aanpassing N-bemestingsadvies vruchtbomen

Beoordeling Meststoffen

Samenstelling: J.J.M Driessen (RIKILT), P.A.I. Ehlert (Alterra)

Activiteiten

- Beoordelingen aanvragen ontheffing in het kader van de Meststoffenwet 1947/Meststoffenbesluit 1977

Producten

Beoordeling aanvragen ontheffing in het kader van de Meststoffenwet 1947/Meststoffenbesluit 1977

- Nieuwe aanvragen: 1
- Doorloop van beoordeling uit 2006: 4

Beoordeling van covergistingmaterialen:

- Nieuwe gegevensformulieren: 14
- Doorloop van de beoordeling uit 2006: ca. 10

Dit heeft in 2007 geresulteerd in 11 adviezen aan LNV

Toetsing Stoffen

Samenstelling: T.A. van Dijk (NMI, voorzitter), M. van Monfoorts (RIVM) en P.A.I. Ehlert (WOT Natuur en Milieu; secretaris)

Activiteiten

- Opstelling Protocol Beoordeling Stoffen Meststoffenwet.
- Beoordeling schuimaarde en spuiwater
- Commentaar geleverd op uitvoeringsregeling Meststoffenwet (zoals die op 20-12-2007 gepubliceerd is)

Producten

Dijk, T.A., van J.J.M. Driessen. P.A.I. Ehlert, P.H. Hotsma, M.H.M.M. Montforts, S.F. Plessius & O. Oenema (2008). Protocol Beoordeling Stoffen Meststoffenwet, Versie 1.0 d.d. 27 december 2007. Werkdocument (in druk).

Harmonisatie Ammoniakemissie

Samenstelling: G.L. Velthof (voorzitter, WOT-Natuur en Milieu), M. Hoogeveen (LEI), B. de Haan (MNP, secretaris), C. Van Bruggen (CBS), J. Huijsmans (PRI), K. Groenestein (ASG), M. de Bode (LNV), H. Strietman (VROM), K. Sanders (VROM)

Activiteiten

- Opstellen protocol voor berekening ammoniakemissie
- Ammoniakemissiefactoren voor uitrijden stalemissies, dierlijke mest en beweiden
- Ontwikkelen methodiek om ammoniakemissie te berekenen op basis van TAN (ammoniakale stikstof).

Mestverwerking POR

Samenstelling: W. Rulkens (WU, voorzitter), G.L. Velthof (WOT Natuur & Milieu, secretaris), N. Verdoes (Animal Sciences Group), G en J. Tuinte (LNV-Directie Kennis).

Activiteiten

- beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet

Producten

Ongeveer 20 beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet (Niet op website gepubliceerd).

Gasvormige verliezen/stalbalansen

Samenstelling: K. Groenestein (ASG, voorzitter), C. van Bruggen (CBS), J. Jongbloed (ASG), P. Hoeksma (ASG), P. Bruins (LNV), G.L. Velthof (WOT-Natuur en Milieu)

Activiteiten

- studie naar stalbalansen in intensieve veehouderij en forfaits voor gasvormige verliezen

Producten

Concept eind november per e-mail naar LNV gestuurd: Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij.

Groenestein, K. Cor van Bruggen, Paul Hoeksma, Age Jongbloed, Gerard Velthof (2008) Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Rapport 60. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Fosfaatgebruiksnormen

Samenstelling: Oenema (WOT-Natuur en Milieu voorzitter), Chardon (Alterra, secretaris), Schoumans (Alterra), Van der Salm (Alterra), Pleijter (Alterra), Aarts (PRI), Ten Berge (PRI), Oenema (PRI), Smit (PRI), Dekker (PPO), Van Dijk (PPO), Van Middelkoop (ASG), Den Boer (NMI) en Van Dijk (NMI)

Activiteiten

- in beeld brengen van landbouwkundige, bedrijfseconomische en milieukundige gevolgen van de aanscherping en van een mogelijke differentiatie van de fosfaatgebruiksnormen
- drie onderliggende rapporten: milieu, melkveehouderij, akkerbouw

Producten

Advies aan LNV (17 september 2007) Plan van Aanpak fosfaatgebruiksnormen

Advies aan LNV (28 september 2007) Fosfaatgebruiksnormen

Aarts, H.F.M., D.J. den Boer, J.C. van Middelkoop & J. Oenema, 2007. Landbouwkundige gevolgen van het aanscherpen en differentiëren van fosfaatgebruiksnormen voor de melkveehouderij. Wageningen, Plant Research International.

Chardon, W.J., M. Pleijter, C. van der Salm, O.F. Schoumans & O. Oenema, 2007. Milieukundige gevolgen van aanscherping en differentiatie van fosfaatgebruiksnormen in de landbouw. Wageningen, Alterra, Alterra- rapport 1571

Dijk, W. van, P.H.M. Dekker, H.F.M. ten Berge, A.L. Smit & J.R. van der Schoot, 2007. Landbouwkundige gevolgen van aanscherping en differentiatie van fosfaatgebruiksnormen voor de akker- en tuinbouw. Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, publicatie nr. 367 (in voorbereiding)

Actualisatie Mestproductienormen

Samenstelling varieert: Betrokken zijn S. Tamminga (WU), A. Bannink (ASG), C. van Bruggen (CBS), L. Sebek (ASG), O. Oenema (WOT Natuur en Milieu)

Activiteiten:

- N-excretie van jongvee van zoogkoeien
- TAN-excretie ten behoeve van berekening ammoniakemissie
- Excretie van herten

Producten

Advies aan LNV (10 december 2007) N-excretie van jongvee van zoogkoeien

Advies aan LNV (14 december 2007) Review werkplan stikstof en fosfaatgehalte eenden

Reviews

Reviewers in 2007: H. ten Berge (PRI), Van Bruggen (CBS), O. Oenema (WOT), P. Struik (WU), S. Tamminga (WU), G.L. Velthof (WOT), H. Verbruggen (VU), J. Vos (WU), J. Schröder (PRI), J. Willems (MNP)

Producten: gereviede rapporten en projectplannen in 2007:

Projectplan “Referentiemonitor onderbouwing derogatie”

Projectplannen “Vaststellen stikstof- en fosfaatgehalte in vleeseenden” en “vaststellen van mineralengehalten in eenden” ; beide van ASG.

Bakker D.W. (2007) Mest en Oppervlaktewater Een terugblik 1985-2005 Deelrapportage ten behoeve van de Evaluatie Meststoffenwet 2007 RWS RIZA-rapport 2007.002

Dijk, W. van, H. Prins, M.H.A. de Haan & A.G. Evers., A.L. Smit, J.F.F.P. Bos, J.R. van der Schoot, R. Schreuder, J.W. van der Wekken, A.M. van Dam, H. van Reuler & R. van der Maas (2007) Economische consequenties op bedrijfsniveau van het gebruiksnormenstelsel 2006/2009 voor de melkveehouderij en akker- en tuinbouw Studie i.k.v. Evaluatie Meststoffenwet 2007. AGV PPO nr. 3250057700. Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V.

Dijk, W. van, W., S. Burgers. H. ten Berge, A.M. van Dam, W.C.A. van Geel & J.R. van der Schoot (2006) Effecten van verlaagde N-bemesting op marktbaar opbrengst en N-opname akker) en tuinbouwgewassen. Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V., Lelystad. 164 pp.

Ham A. van den & D.W. de Hoop (2007) Varkens- en pluimveerechten vóór 2015 afschaffen of niet? Studie in het kader van de Evaluatie Meststoffenwet 2007. Rapport 3.07.06. LEI, Den Haag

- Ham A. Van den, C.H.G. Daatselaar, G.J. Doornewaard en D.W. de Hoop (2007) Bodemoverschotten op landbouwbedrijven Deelrapportage in het kader van de Evaluatie Meststoffenwet 2007 (EMW 2007). Rapport 3.07.05. LEI, Den Haag
- Hooijboer, A. E. J., B. Fraters, L. J. M. Boumans (2007) Waterkwaliteit op landbouwbedrijven Evaluatie Meststoffenwet 2007. RIVM rapport 680130002/2007.
- Jongbloed A.W. & V.A. Hindle (2007) Opname, retentie en uitscheiding van stikstof, fosfor en kalium bij edelherten. ASG rapport
- Klijne, A. de, A. E. J. Hooijboer, D. W. Bakker, O. F. Schoumans, A van den Ham (2007) Milieukwaliteit en Nutriëntenbelasting Eindrapport deelproject milieukwaliteit van de Evaluatie Meststoffenwet 2007. RIVM rapport 680130001
- Schoumans, O.F., (2007). Trends in de fosfaattoestand van landbouwgronden in Nederland in de periode 1998-2003. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport 1537. 38 blz.
- Schoumans, O.F. (2007) Fosfaatverzadiging en fosfaatlekkende gronden. Synopsis ten behoeve van de evaluatie Meststoffenwet. Alterra.

5. Adviezen van de CDM aan het ministerie van LNV

In onderstaande tabel staat een overzicht van de adviezen die het CDM in 2007 aan het ministerie van LNV heeft gegeven. Een kopie van deze adviezen is beschikbaar op de website van de CDM via :

<http://www.kennisonline.wur.nl/WOT/WOT-04/003/008/producten.htm>

Datum	Advies
4 januari 2007	Referentiemonitor onderbouwing derogatie;
22 januari 2007	Aanpassing N-bemestingsadvies zomertarwe;
12 februari 2007	Aanpassing N-bemestingsadvies vruchtbomen;
18 juli 2007	Plan van Aanpak gebruiksnormen akkerbouw en vollegrondsgroenten;
26 juli 2007	Plan van Aanpak duinzand en löss;
17 september 2007	Plan van Aanpak fosfaatgebruiksnormen
28 september 2007	Fosfaatgebruiksnormen
1 oktober 2007	Plan van Aanpak Derogatie
10 december 2007	N-excretie van jongvee van zoogkoeien
10 december 2007	Uitspoelingsfracties duinzand en löss
10 december 2007	Gebruiksnormen akker- en tuinbouwgewassen
14 december 2007	Review werkplan stikstof en fosfaatgehalte eenden
Concept eind november per e-mail naar LNV gestuurd	Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij
Concept eind november per e-mail naar LNV gestuurd	monitoring mestmarkt 2006
Gehele jaar	Ongeveer 20 beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet (Niet op website gepubliceerd)
Gehele jaar	Beoordeling aanvragen ontheffing in het kader van de Meststoffenwet 1947/Meststoffenbesluit 1977 <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe aanvragen: 1 • Doorloop van beoordeling uit 2006: 4
Gehele jaar	Beoordeling van covergistingsmaterialen: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe gegevensformulieren: 14 • Doorloop van de beoordeling uit 2006: ca. 10 Dit heeft in 2007 geresulteerd in 11 adviezen aan LNV

6. Correspondentie met Tweede Kamer waarin aan CDM wordt gerefereerd

17 januari 2007 Mineralenbalans. Kenmerk DL. 2007/148

- in bijlage brief aan sector: algemene suggestie om de onderzoeken waartoe de sector zelf opdracht geeft voor wat betreft de opdrachtformulering af te stemmen met de Commissie Deskundigen Meststoffenwet.

8 mei 2007 Stand van zaken mestbeleid. Kenmerk DL. 2007/925

- De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet zal, net als voor de huidige derogatie, gevraagd worden de landbouwkundige en milieukundige onderbouwing van het derogatieverzoek te leveren.
- Beoordeling van Eerste derogatierapportage aan de Europese Commissie door de CDM
- Opdracht aan CDM over actualisatie forfaits gasvormige verliezen
- Advies CDM organisch stof bollensector

3 december 2007 Evaluatie Meststoffenwet 2007. Kenmerk DL. 2007/3314

- stikstofgebruiksnormen voor uitspoelingsgevoelige AT-gewassen
- Evenwichtsbemesting fosfaat
- Druk op de mestmarkt
- Stalbalans

7. Rapporten en producten

- Aarts, H.F.M., D.J. den Boer, J.C. van Middelkoop & J. Oenema, 2007. Landbouwkundige gevolgen van het aanscherpen en differentiëren van fosfaatgebruiksnormen voor de melkveehouderij. Wageningen, Plant Research International.
- Berge, H.F.M., ten A.M. van Dam, B.H. Janssen en G.L. Velthof, 2007. Mestbeleid en bodemvruchtbaarheid in de Duin- en Bollenstreek. Advies van de CDM-werkgroep Mestbeleid en Bodemvruchtbaarheid in de Duin- en Bollenstreek. WOT-werkdocument 47. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.
- Chardon, W.J., M. Pleijter, C. van der Salm, O.F. Schoumans & O. Oenema, 2007. Milieukundige gevolgen van aanscherping en differentiatie van fosfaatgebruiksnormen in de landbouw. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1571
- Dijk, W. van, P.H.M. Dekker, H.F.M. ten Berge, A.L. Smit & J.R. van der Schoot, 2007. Landbouwkundige gevolgen van aanscherping en differentiatie van fosfaatgebruiksnormen voor de akker- en tuinbouw. Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, publicatie nr. 367 (in voorbereiding)
- Dijk, T.A., van J.J.M. Driessen. P.A.I. Ehlert, P.H. Hotsma, M.H.M.M. Montforts, S.F. Plessius & O. Oenema (2008). Protocol Beoordeling Stoffen Meststoffenwet, Versie 1.0 d.d. 27 december 2007. Werkdocument (in druk).
- Dijk W. van & J.J. Schröder (2007) Adviezen voor stikstofgebruiksnormen voor akker- en tuinbouwgewassen op zand- en lössgrond bij verschillende uitgangspunten. AGV PPO nr. 371, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V., Lelystad.
- Duinhoven, G. van (2007) Commissie van Deskundigen Meststoffenwet adviseert over de gevoelige meststoffenwet. Wot's new 11, Nieuwsbrief Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- Fraters, B., L.J.M. Boumans, T.C. van Leeuwen, & J.W. Reijs (2007) De uitspoeling van het stikstofoverschot naar grond- en oppervlaktewater op landbouwbedrijven. RIVM Rapport 680716002/2007, RIVM, Bilhoven.
- Fraters B, Leeuwen TC van, Reijs J, Boumans LJM, Aarts HFM, Daatselaar GHG, Doornwaard GJ, Hoop DW, Schroder JJ, Velthof GL, Zwart MH (2007) Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie. Beschrijving van de meetnetopzet voor de periode 2006-2009 en de inhoud van de rapportages vanaf 2008. RIVM rapport 680717001, 53 p.
- Groenestein, K. Cor van Bruggen, Paul Hoeksma, Age Jongbloed, Gerard Velthof (2008) Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Rapport 60. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

- Schröder, J.J., H.F.M. Aarts, J.C. van Middelkoop, R.L.M. Schils, G.L. Velthof, B. Fraters, & W.J. Willems (2007) Permissible manure and fertilizer use in dairy farming systems on sandy soils in The Netherlands to comply with the Nitrates Directive target. *European Journal of Agronomy* 27, 102–114.
- Schröder, J.J., G.L. Velthof, J.R. van der Schoot & W. van Dijk (2007) Effect van nalevering op het stikstofoverschot van akker- en tuinbouwbedrijven en van Melkveebedrijven. Nota 492 Plant Research International, Wageningen.
- Velthof G.L. & B. Fraters, 2007. Nitraatuitspoeling in duinzand en lössgrond. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 54. 36 blz.
- Velthof G.L. & O. Oenema, 2007. Zoeken naar evenwicht op mestmarkt. *Agrarisch Dagblad* 5-12-2007, p. 14.
- Velthof, G.L. Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM). Presentatie Centrum Bodem van Alterra, 12-11-2007.
- Velthof G.L. & O. Oenema, 2007. Gespreksnotitie ten behoeve van het rondetafelgesprek met Tweede Kamer over de Evaluatie Meststoffenwet 2007, 5 december 2007.